

STUDIEMATERIALE

MENS VI VENTER PÅ GODOT

AF SAMUEL BECKETT

TEATRET VED SØRTE
HEST

Vesterbrogade 150, 1620 Kbh. V

www.sortehest.com

MENS VI VENTER PÅ GODOT

SPILLEPERIODE 27. jan – 16. mar 2024

SPILLETIDER Man-fre kl. 20.00, lør kl. 15.00

VARIGHED 2 timer og 45 min. inkl. pause

BILLETPRIS

40 kr. pr. stk. (+gebyr)

Man-tor ved min. 6 unge u. 25 år

+ medfølgende undervisere

BILLETBESTILLING

billet@sortehest.com / tlf. 33 31 06 06

(man-ons + fre kl. 11-15)

INDHOLD

- EN AF DE HELT STORE KLASSIKERE
- SAMUEL BECKETT
- DET ABSURDE TEATER OG MENS VI VENTER PÅ GODOT
- OPGAVEKATALOG
- HOLDET BAG FORESTILLINGEN

VELKOMMEN TIL EN AF DE HELT STORE KLASSIKERE

I dette studiemateriale til **MENS VI VENTER PÅ GODOT** af Samuel Beckett har vi samlet et idékatalog med baggrundsstof om forfatteren, det absurde teater og den aktuelle forestilling. Vi anbefaler studiematerialet til fagene **dansk, dramatik, engelsk, filosofi** og **fransk** på ungdomsuddannelserne, og det indeholder forskellige typer opgaver som inspiration til, hvordan man kan arbejde med værket i undervisningen både før og efter, I har set forestillingen. Det kan være en fordel at supplere teateroplevelsen med at læse den dramatiske tekst, men det er ikke en forudsætning.

Vi håber, at studiematerialet vil være en åbning til større forståelse af værket og dermed give jer større udbytte af forestillingen. Vi ser frem til at byde jer velkommen på Teatret ved Sorte Hest og håber, at I får en god og lærerig aften – og noget at tænke over, når I kommer hjem.

Vi glæder os til at se jer – rigtig god fornøjelse!

"Hvem er jeg?"
"Hvad betyder det, når jeg siger jeg?"
Samuel Beckett

SAMUEL BECKETT

(1906-89)

Den irsk-franske forfatter og dramatiker Samuel Beckett anses for at være en af de vigtigste modernistiske forfattere i det 20. århundrede. Efter at være født og opvokset i Irland bosatte han sig i 1937 i Frankrig, hvor han levede resten af sit liv og skrev sine hovedværker, som spænder over både drama, romaner, noveller, digte og kortprosa inden for den absurde tradition. Selvom hans modersmål var engelsk, søgte han udfordringen i også at skrive på det tillærte sprog fransk, og han oversatte mange af sine egne værker frem og tilbage mellem de to sprog.

I 1953 fik Beckett sit internationale gennembrud med *MENS VI VENTER PÅ GODOT*, som efter urpremieren blev opført 400 gange på Théâtre de Babylone i Paris og siden har gået sin sejrsgang på alverdens scener. Til Becketts mest kendte skuespil hører også *Slutspil*, *Glade dage* og *Krapps sidste bånd*, og af hans romaner kan nævnes *Murphy*, *Watt*, trilogien: *Molloy*, *Malone dør* og *Den Unævnelige* samt hans sidste tekst i romanlængde *Hvordan det er*. Becketts værker er oversat til mere end 20 forskellige sprog, og i 1969 modtog han Nobelprisen i litteratur.

DET ABSURDE TEATER OG MENS VI VENTER PÅ GODOT

De absurde dramatikere vrøvler ikke. Deres dialog er skræmmende præcis, poetisk og fuld af kulsort humor. De portrætterer en verden, hvor mennesker forsøger at navigere i den ubarmhjertige ødelæggelsesproces, der foregår, mens de forsøger at erkende timelighed og forgængelighed og giver os på fornemste vis et indblik i menneskets dybeste natur, når den udsættes for optimalt pres.

Absurdisterne portrætterer som regel mennesker, der stilles overfor fundamentale valg i enkle, grundlæggende situationer i tilværelsen. Personerne konfronteres med ventetiden mellem fødsel og opgøret med den visse død. På den anden side konfronteres publikum med konkrete projektioner af vores dybeste frygt og angst, som de fleste kun har følt vagt og halvt ubevidst. Den absurde tradition er kendetegnet ved, at man ikke stiller direkte spørgsmål, ikke påtvinger tilskueren nogen dramatiseret morale, ikke fremsætter nogen speciel hån. Man konkluderer aldrig på egne udsagn.

De absurde dramatikere stiller de store spørgsmål. De svarer ikke. De starter dialogen.

Samuel Beckett er ingen undtagelse. Han koger fond på ordet og bruger det tredimensionelle dramatiske rum og karaktererne til at tilføre sproget nye ressourcer. Han overspringer den begrebsmæssige tænkings stadium på samme måde som et abstrakt maleri overspringer den genstandsmæssige betragtning og giver dermed plads og frihed til individuelle oplevelser af sit univers og sin begrebsverden.

MENS VI VENTER PÅ GODOT blev Samuel Becketts store gennembrudsværk. Stykket havde urpremiere på det lille Théâtre de Babylone i Paris, d. 5. januar 1953 og blev mod forventning en kæmpe succes med 400 opførelser. Siden er den gådefulde tragiske farce oversat til mere end 20 sprog og har gået sin sejrsgang på scener over hele verden, bl.a. i San Quentin-fængslet i 1957, hvor de indsatte i høj grad identificerede sig med hovedpersonernes endeløse venten på noget, som de aldrig finder ud af, hvad er.

I opsætningen af MENS VI VENTER PÅ GODOT på Teatret ved Sorte Heste spiller Nicolas Bro og Mads Wille de to småkriminelle vagabonder, Estragon og Vladimir, som befinder sig på en uendelig landevej, hvor de venter på Godot. De ved egentlig ikke, hvem Godot er, eller hvorfor de venter på ham, men en ting er sikkert: De er nødt til at blive, indtil han kommer.

I ventetiden gør de, hvad de kan for at bevare værdigheden, mens de prøver støvler med og uden sok, udviser en mistænkelig interesse for hatte, propper sig med rådne gulerødder og overvejer den bedste måde at begå selvmord på, når der kun er ét sølle træ. Desuden prøver de at overgå hinanden i kendskab til Biblens evangelister, udsætter en stakkels dreng for tredjegradsforhør om Godots gøren og laden, sparker rundt med slaven Lucky (Lue Støvelbæk) og søger job hos hans herre Pozzo (Steen Stig Lommer).

Ellers sker der sådan set ingenting, og næste dag ligner den foregående til forveksling. Men hvem ved – måske kommer Godot i morgen?

Da den amerikanske instruktør Alan Schneider skulle iscenesætte den første amerikanske opsætning af MENS VI VENTER PÅ GODOT i 1957, spurgte han Samuel Beckett om, hvem eller hvad, han mente med Godot. Beckett gav følgende svar:

"If I knew, I would have said so in the play"

Samuel Beckett spidsbelaster sine karakterer med død og ødelæggelse og lader dem terrorisere sig igennem livskampen uden nåde. Alt det vi kender, fordi vi er mennesker. Og hvis man tør slippe taget og springe på hovedet ind i det absurde mørke og lys, venter der en chance for at udforske det vanskelige ved at finde mening i en verden, der er underkastet uophørlig forandring. Der venter en verden, hvor der hersker mørke og lys og larm og stilhed og gru og forsoning og tvivl og tragik og humor og uhygge og visdom og meningsløshed og overbærenhed og brutalitet og godt og ondt. Den absurde mikstur giver både indsigt og udsigt.

Måske en lille nøgle til fortolkningen fra Beckett selv:

"If by Godot I had meant God I would have said God, and not Godot"

OPGAVEKATALOG

Refleksionsopgave individuelt skriftligt eller mundtligt på klassen som forberedelse før forestillingen

- Læs ovenstående introduktion til det absurde teater og stykket MENS VI VENTER PÅ GODOT. Hvilke forventninger giver det dig/jer til den forestilling, I skal se?
- Find evt. inspiration her:
<https://www.youtube.com/watch?v=Cz5ey3RqDBI&feature=youtu.be>
<https://www.popmatters.com/samuel-beckett-waiting-for-godot-2645933234.html>

Refleksionsopgave i grupper i forbindelse med læsning af teksten før forestillingen

- Inddel klassen i grupper på fire-seks personer, og fordel scenerne i grupperne. Læs scenerne op – fordel rollerne mellem jer. Lev jer ind i rollerne.
- Opsummer hvad der sker og siges i jeres scene/scener.
- Hvad lægger I mest mærke til i jeres scene/scener?
- Hvilke af disse stilistiske træk indgår i jeres scener: Gentagelser? Modsætninger? Paradokser? Hvilken effekt har de?
- Efter gruppearbejdet kan I evt. opføre nogle af scenerne for hinanden.

Refleksionsopgave to og to efter forestillingen

- Sammenhold jeres forventninger før forestillingen med jeres konkrete oplevelse i teatret. Var forestillingen som I forventede, eller blev I overraskede? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Tid/sted/miljø?
- Lav et mindmap over forestillingens personer. Karakteriser og sammenlign dem.
- Hvilken rolle spiller slaven Lucky i forestillingen?
- Hvilken af personerne kan I bedst selv identificere jer med? Hvorfor?
- Beskriv hvordan mennesker generelt kommunikerer. Lav en liste over alle de kommunikationsformer, I kan komme i tanke om.
- Forestil jer, at I selv skal sætte stykket op. Hvilket udtryk ville I give de forskellige karakterer? Kostumer/hår/makeup? Spillestil?
- Er stykket relevant i forhold til jeres eget liv i dag? Forklar hvorfor/hvorfor ikke?

Individuel skriveøvelse efter forestillingen

- Skriv en kort anmeldelse af forestillingen (min. 1.000 og maks. 2.000 tegn inkl. mellemrum). Find evt. inspiration her:
www.ungtteaterblod.dk
www.scenekanten.com
www.kulturforunge.dk
www.den4vaeg.dk/anmeldelser

En anmeldelse er din personlige mening om og vurdering af forestillingen. Det er en form for brugervejledning, hvor du skal beskrive din oplevelse, sige din mening og begrunde det med eksempler og gode argumenter – hvad enten du kunne lide forestillingen eller ej. Besvar følgende spørgsmål i anmeldelsen:

- Hvad handler forestillingen om? Hvordan bliver handlingen fortalt?
- Hvad tror du, er forestillingens budskab? Var budskabet klart for dig?
- Var der noget, der gjorde særligt indtryk på dig? Positivt eller negativt?
- Vil du anbefale forestillingen til andre? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Giv evt. karakter på 1-6 stjerner, hvor 6 er den højeste karakter.

"Vane er den magt, der lænker hunden til sit bræk. At trække vejret er en vane. Livet er en vane. Eller rettere sagt, livet er en række vaner, eftersom individet er en række individer ... Vanen er således et genetisk udtryk for de talløse kontrakter, der er sluttet mellem de talløse subjekter, som udgør individet, og deres talløse korrelative objekter. De overgangsperioder, som skiller de på hinanden følgende tilpasninger ... udgør de farlige zoner i individets liv, faretruende, usikre, smertefulde, mystiske og frugtbare, når for et øjeblik kedsomheden ved at leve bliver erstattet af lidelsen ved at være til." "Lidelsen ved at være til: frit spil for enhver evne. På grund af den skadelige hang til vane lammes vor opmærksomhed, bedøves den af erkendelsens tjenestepiger, hvis samarbejde ikke er ubetinget livsvigtigt"

Fra essay af Samuel Becketts om Marcel Proust (1930)

HOLDET BAG FORESTILLINGEN

MEDVIRKENDE Nicolas Bro, Mads Wille, Steen Stig Lommer, Lue Støvelbæk (+ Drengen)

INSTRUKTØR Maria Vinterberg

SCENOGRAF Marianne Nilsson

LYSDESIGN Lasse Svarre Christiansen

SKRÆDDERSAL Mikael Jensen

FOTOGRAF Robin Skjoldborg

DRAMATIKER Samuel Beckett

OVERSÆTTER Klaus Rifbjerg

TEATERFORLAG Nordiska ApS - København

NICOLAS BRO (f. 1972) – *Estragon*

Nicolas Bro er uddannet fra Statens Teaterskole 1998 og debuterede samme år i *Fædra* på Mammutteatret. Siden har han markeret sig i et utal af roller, bl.a. på tv og film i *Rejseholdet*, *Forbrydelsen II*, *De grønne slagtere*, *Adams æbler*, *Mørke*, *Antboy I-III*, *Kagefabrikken* samt *Voksne mennesker*, som indbragte ham en Bodil for bedste mandlige birolle. Yderligere har han vundet en Bodil for sin hovedrolle i *Offscreen* samt to Robertpriser for sine biroller i hhv. *Spies & Glistrup* og *Mænd & høns*. Sideløbende har man kunnet opleve ham på teatre som Østre Gasværk Teater, Aveny-T, Grønnegårds Teatret, Mungo Park samt Det Kongelige Teater, hvor hans hovedroller i *Faust* og *Hamlet* er blevet hædret med Årets Reumert. På Teatret ved Sorte Hest har han medvirket i *Mens vi venter* på *Godot* 2020 og 2022. Er desuden dramatikere og har bl.a. skrevet *Natsværmer*, *Guddommeliggørelsen af den laveste fællesnævner*, *Stolthed er kolossal* og *Slutstrand* til Mammutteatret samt *Himmelstormerne* til Østre Gasværk Teater.

MADS WILLE (f. 1971) – *Vladimir*

Skuespiller og tidligere teaterchef Mads Wille er uddannet fra Skuespillerskolen ved Aarhus Teater 1998. Samme år debuterede han i *Shopping and Fucking* på CaféTeatret, og siden har han medvirket i en lang række forestillinger på de københavnske scener – bl.a. *Den dobbelte troløshed*, *Lige for lige* og *Misantropen* på Grønnegårds Teatret, *Røverne*, *Fyrværkerimesterens datter* og *Vintersolhverv* på Det Kongelige Teater samt *Enetime* og *Mens vi venter på Godot* på Teatret ved Sorte Hest. På tv har man bl.a. kunnet opleve ham som Grev Ditmar i alle sæsoner af *Badehotellet* og på film i *Der kommer en dag*, *Den som dræber*, *Drabet*, *Rejseholdet*, *Forestillinger* og *Ørnen*. 2008-16 var han sammen med Simon K. Boberg leder af Husets Teater, hvor han også selv stod på scenen i forestillinger som *En smule stilhed før stormen*, *Greenboy* og *Gud taler ud*.

STEEN STIG LOMMER (f. 1960) – Pozzo

Steen Stig Lommer er uddannet fra Statens Teaterskole 1984 og har siden medvirket i et hav af forestillinger på landets teatre. Heriblandt *Den skaldede sangerinde* og *Mens vi venter på Godot* på Teatret ved Sorte Hest, *Den Gerrige* og *Misanthropen* på Det Kongelige Teater, *Ingen møder nogen*, *Udsøgt smerte* og *I love Dick* på Husets Teater samt *Ansigtet mod væggen* og *Under is* på CafeTeatret, hvoraf sidstnævnte indbragte ham kritikerprisen Teaterpokalen i 2009. Siden 2003 har han desuden været chef for Grønnegårds Teatret, hvor han også har stået på scenen i bl.a. *De lystige koner i Windsor*, *Jeppe på bjerget*, *Don Ranudo* og senest *Den Gerrige*. Har derudover medvirket i en lang række tv-serier som *Edderkoppen*, *Krøniken*, *Ørnen* og *Mercur*, julekalenderne *Pyrus – Alletiders nisse* og *Julestjerner* samt i film som Erik Clausens *Mennesker bliver spist*, Nils Arden Oplevs *Drømmen* og *Kapgang* samt senest Anders Refns *De forbandede år I og II*.

LUE STØVELBÆK (f. 1995) – Lucky

Lue Støvelbæk er uddannet fra Den Danske Scenekunstscole Odense 2019. Medvirkede som studerende i *Torben Toben* på Teatret ved Sorte Hest, *Skybrud* på Odense Teater og *Tre søstre* på Teater Momentum, inden han fik sin professionelle debut i den Reumertbelønnede ungdomsforestilling *Skam 3* på Aveny-T (2019). Siden har han stået på scenen i forestillinger som *Stormene* og *Romeo og Julie* på Vendsyssel Teater, *Til ungdommen* på Teater V og turné (Reumertvinder for Årets Ungdomsforestilling 2022), *Dynastiet* på Teater Katapult samt *Den store brand* på Teatret Svalegangen. På film har man kunnet opleve ham i Anders Refns *De forbandede år* og *De forbandede år 2*, og på tv har han medvirket i serier som *Herrens veje*, *Badehotellet* og *Fars drenge*. Modtog en Reumert Talentpris i 2020 og Lauritzen Fondens Believe in You-pris i 2021.

MARIA VINTERBERG (f. 1966) – Iscenesætter

Sceneinstruktør Maria Vinterberg har stået i mesterlære hos blandt andre Sam Besekow og debuterede med forestillingen *En verdensomsejling under bordet* på CaféTeatret i 1996. Siden 2012 har hun desuden siddet i chefstolen på Teatret ved Sorte Hest, hvor hun værner om de absurde klassikere med iscenesættelser af Samuel Becketts *Mens vi venter på Godot*, *Slutspil* og *Glade Dage*, Eugène Ionescos *Den skaldede sangerinde* og *Enetime* samt Line Knutzons *Torben Toben* og *Det er så det nye*. Senest har hun iscenesat Lars Noréns *Sandhed og konsekvens* på Teatret ved Sorte Hest og Harold Pinters *Bedrag* på Folketeatret. Derudover har hun instrueret talrige forestillinger på flere andre danske scener, heriblandt Bellevue Teatret, hvor hun stod bag Brødrene Lund Madsens trilogi *Mr. Nice Guy*, *Enden er nær* og *Gæster fra Rødby*. Er bl.a. blevet hædret med Årets Reumert 2021 samt Foreningen Danske Teaterjournalisters pris Teaterkatten 2020 for sin iscenesættelse af *Mens vi venter på Godot* på Teatret ved Sorte Hest.

MARIANNE NILSSON (f. 1963) – Scenograf

Marianne Nilsson er en af Danmarks mest erfarne scenografer. Hun er uddannet fra Statens Teaterskole 1992 og har skabt en lang række scenografier på større og mindre scener i både Danmark, Sverige, Rusland og Norge. Marianne Nilssons stil er enkel og funktionel med en egen fantasifuld poesi, der får hendes design til at skille sig ud og skabe levende fortællinger. I hendes stemningsfulde rammer får ord og handlinger et visuelt med- og modspil, der løfter det essentielle. Det gælder, hvad enten hun arbejder på store eller små scener, med rum eller kostumer. På Teatret ved Sorte Hest har hun tidligere været scenograf på forestillingerne *Stolene*, *Rundt på gulvet*, *Slutspil*, *Glade dage*, *Old Times*, *Det er så det nye*, *Alting er noget*, *Enetime*, *Torben Toben*, *Mens vi venter på Godot* samt *Sandhed og konsekvens*. Modtog Årets Reumert i 1999 for scenografien til *Snart kommer tiden* på Dr. Dantes Aveny og har efterfølgende været nomineret flere gange.